

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae Adversus Anti-Theses Oppositas
Nuperis Thesibus nostris Theologicis, Id Est, Articulis
Theologorum Lovaniensium Exhibitis Illustrissimo ac
Reverendissimo Domino Archiepiscopo ...**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1685?]

Conclusio Quarta. Ostenditur, quantâ æquitate nitatur contractus hic iterum expressus; modò tamen absit omnis conditio, per quam ejus executio foret impedienda.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10960813-4

CONCLUSIO QUARTA.

Ostenditur, quantâ æquitate nitatur contractus hic iterum expressus; modò tamen absit omnis conditio, per quam ejus executio foret impedienda.

Contractum in suas partes dividemus, ut ex singularum partium æquitate magis elucescat justitia totius contractûs, prima hæc est: *Pars utraque scripto tradet Illustrissimo Domino Archiepiscopo illas suas sententias, quas à parte altera novit impugnari.* Incipienda namque erat collatio à materia super qua conferendum erat, adeoque à sententiarum controversarum traditione; hanc vero fieri conveniebat hoc pacto; ut quisque suas, non verò ut alter alterius sententias traderet: siquidem tunc evenisset facilè, ut diutissimè hæsitatum fuisset in ipso collationis limine; dum pars utraque queri potuisset, & fortassis non immeritò, sententias non suas à parte altera, aut non eo quo tenentur moderate fuisse expressas, vel certè circa expressionis modum, utpote rigidum nimis aut plus æquo laxiorem, quidpiam deesse: quæ, & alia plura inconvenientia omninò caventur, dum pars utraque suas sententias exprimit.

Secundum membrum contractûs est: sententiæ à parte unâ tradite per Illustrissimum Dominum alteri parti communicabuntur: eo fine, ut hæc contra replicet: postmodum pars utraque in defensionem suarum sententiarum duplicet; & postea, si opus, procedatur ad quadruplicem, & denique ad collationem verbalem. Summa hic iterum apparet æquitas, dum utrique parti æquale jus conceditur sententias sibi displicentes accusandi non semel sed pluries, & similiter suas adversus accusantem defendendi. Datur præterea utrique parti similis potestas præstandi illa, tum scripto, tum verbo: quò fiat ut pars utraque detegere possit quidquid mali latere credit in sententiis alterius partis, ut ab illis eam abstrahere valeat: item ut possit pro suis proferre omnia, quæ ad earum commendationem faciunt, quò illas parti alteri persuadere possit.

Tertia contractûs pars exprimitur his verbis: *Quibus omnibus peractis, si ad concordiam nondum fuerit ventum, missis actis ad S. Sedem ultima illinc decisio expectanda erit.* Quod nos attinet Apostolica Sedis judicio Articulos nostros perlubenter submittimus, in quibus coram supradicto Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Archiepiscopo convenire non potuerimus. Ipsissima verba sunt, quibus scriptum Articulos nostros complectens conclusimus. Æquitatem hujus tertiæ partis omnes Catholici agnoscimus.

Quartam membrum est: *Virique parti licitum erit interrogare alteram de Articulis non expressis, num eos teneat.* Fieri etenim posset, ut fortassis pars una non exprimeret sententias suas omnes, quas altera existimaret exprimendas, cui incommodo occurritur, dum hæc potestas conceditur, modò tamen (quod ante omnia est faciendum) pars interrogatura tradiderit, prout conventum est, suas sententias Illustrissimo Domino Archiepiscopo. Præstent hoc PP. Societatis, & tum petat Anti-thesium Author: an pro certo habeam, quod singuli reprobatorum, exempli gratia Antichristus, sit habiturus singularem Angelum custodem. Item an cum Aug. lib. 6. operis imperf. c. 15. sentiam, quod in statu innocentie non opus fuerit orare pro impetranda gratia: petat tum illa, petat & alia quæ voluerit, & promptè respondebo: neque ego solus, sed & alii qui contractui unâ cum Articulis traditis mecum subscripserunt.

Quinta pars est: *Si pars interrogata Articulos petitos à se teneri responderit, ei incumbet eosdem cum aliis scripto traditis tenere ac defendere: si verò responderit illos à se non teneri, nulla ei super istis Articulis moveri poterit questio aut molestia.* Talis est hæc pars, ut meritò dubites an magis ex æquitatis, an verò magis ex pacis amore sit adjecta. Quid enim æquius, quam ut quilibet teneatur sustinere ac defendere sententias, quas à se teneri profiteretur, sive profiteatur sponte sive interrogatione adactus? Et ex adverso, quid magis ad pacem, quam

quam ut neutri parti moveri possit quæstio aut molestia super quibusdam sententiis quas à se jam teneri negat, esto tenuerit olim, aut etiam tenuerint majores ejus: etenim, si aliquibus quæstionem aut difficultatem movere velimus super iis, quæ ipsi aut eorum antecessores olim tenuerint, nunquam erit contentionum finis.

Patet hinc, quantâ æquitate nitatur hic contractus quantumque valeat ad pacem & unitatem inter Theologos conciliandam; modò tamen absit omnis conditio, per quam ejus executio foret impedienda: etenim si Patres Societatis reservaverint sibi potestatem apponendi, quando, quomodo, & quales volunt condiciones post contractum initum, chimæricus & prorsus fictitius est ille contractus ex parte ipsorum: quandoquidem erit in illorum potestate per quæstiones præliminares, & sexcentos alios, quibus lubet, modos sese subducere contractus executioni, etiam postquam eum (uti factum vidimus) pro parte impleverint Lovanienses. Ex quo facile est videre, quod quam æquus est contractus, tam iniqua foret ista potestas adjiciendi ejusmodi condiciones, quodque non minus ad idonea contentiones & divisiones foret illa potestas, quam ad pacem & unitatem valet contractus.

CONCLUSIO QUINTA.

Invitantur RR. Patres & alii à nobis dissidentes, ut contractum illum adimpleant.

C Redimus, post ea quæ Conclusionem primâ dicta sunt, nullum amplius relinqui dubium quin contractus initus sit *absolute, simpliciter, & sine ea*, quam Patres prætendunt, *conditio*. Quid ergò superest, nisi ut eos iterum iterumque rogemus, ut contractum illum, prout tenentur, impleant; adeoque ut, quod jam pridem factum oportebat, jam saltem præstent, exhibendo, quemadmodum nos fecimus, suas sententias Illustrissimo Domino Archiepiscopo.

Petitionis nostræ æquitatem manifestè ostendit Conclusio quarta: inde namque clarum est, talem esse istum contractum, ut etiam si initus non fuisset, iniri equidem deberet à quibusvis Theologis concordiam & pacem sincerè amantibus: nisi fortassis displiceat, quod collatio coram Illustrissimo Domino Archiepiscopo instituenda sit. Sed quomodo displicere jam potest, quod aded placuit dum de collatione hac agere incepimus: placuit inquam tunc R. P. D E P A P E: placuisse & sibi significant PP. Provinciales Minorum & Societatis in Procuratoriis nuper à se datis. Similem collationem se probasse significat R. P. I G N A T I U S D I R T I N S in epistola data Lovanii 31. Januarii 1677. quo tempore ipse erat Provincialis PP. Societatis J E S U. Verba epistolæ sunt: *gaudeo Illustrissimam suam gratiam persistere in cogitatione convocandi utramque partem dissidentium: cum omni respectu admitto, quod ad nos attinet, oblatum congressum.*

Et sanè quis ad hæc in Belgio magis idoneus, quam totius Belgii Primas, qui etsi judicis partes in hac causa assumere non velit, valet tamen, si Ecclesiasticorum ullus in toto Belgio, ut ea, qua pollet, potestate & autoritate collationem promoveat: & tamen hæret aqua; nullum quidem obicem objiciente Illustrissimo Domino Archiepiscopo, nam ardentè desiderare pergit, prout jam pridem desideravit, ut collatio habeat progressum. Quod etiam Lovanienses obstaculum non ponant, nimis manifestum est, vel ex hæc solâ Conclusionem, quâ iteratò rogamus RR. Patres, ut collationem inchoatam perficere ultra non detrectent, cum illa sit opportunissimum, ne dicam unicum medium, ad desideratam toties pacem & unitatem inter Theologos obtinendam.

CON.